

Co to? Skąd?

Czerniak to nowotwór złośliwy skóry. Wywodzi się z melanocytów – komórek wytwarzających barwnik zwany melaniną. Melanina sprawia, że skóra ciemnieje w kontakcie z promieniowaniem ultrafioletowym, czyli np. w kontakcie z promieniowaniem słonecznych czy promieniowaniem stosowanym w solarium.

Gdzie?

Czerniaki najczęściej występują na nogach, z przodu i z tyłu, oraz na plecach i karku. Czerniak może pojawić się na skórze głowy, między włosami. Może też rozwinąć się w miejscach, które w niewielkim stopniu są narażone na kontakt z promieniami UV – nawet na pośladkach czy wargach sromowych. Czerniaki często pojawiają się na skórze, ale mogą wystąpić także w obrębie ust, nosa czy gałki ocznej.

Czerniak

ZŁOTE ZASADY OCHRONY

ABCDE

Czerniaki mają wiele cech charakterystycznych, które pomagają w ich rozpoznaniu. Cechy te określane są za pomocą kryteriów ABCDE.

- A.- asymetria np. znamię „wylewające” się na jedną stronę
- B. - brzegi poszarpane, nierównomierne, posiadające zgrubienia
- C. - czerwony, czarny, niejednolity kolor
- D. - duży rozmiar, wielkość zmiany powyżej 6mm
- E. - ewolucja, czyli postępujące zmiany zachodzące w znamieniu

Jak szybko on rośnie!

Czerniak charakteryzuje się agresywnym wzrostem oraz wczesnymi i licznymi przerzutami, które są trudne w leczeniu farmakologicznym. Tymczasem, usunięcie czerniaka, kiedy choroba nie jest jeszcze zaawansowana, a działanie lekarzy ogranicza się właściwie do wycięcia znamienia, pozwala na wyleczenie prawie 100% chorych. Dlatego tak ważne jest jego szybkie i prawidłowe rozpoznanie. Zwykły pieprzyk może zmienić się w czerniaka w ciągu kilku miesięcy.

Kolejne kilka miesięcy to jego rozwój w głąb skóry. Warto wiedzieć, że:

- nie tylko rozmiar czerniaka, który widzimy na skórze jest istotny.
- Bardzo ważne jest, czy czerniak urósł w głąb skóry, przebił się przez naskórek i skórę właściwą (która ma ok 1 mm) i dotarł do naczyń krwionośnych i limfatycznych. Naczyniami komórki nowotworowe docierają najpierw do węzłów chłonnych, które są najbliższym miejscem gdzie pojawił się czerniak. Węzły chłonne przez jakiś czas zatrzymują wewnątrz siebie komórki nowotworowe, ale po kolejnych kilku miesiącach ta bariera może być złamana i komórki nowotworowe przedostają się do całego organizmu. Agresywność czerniaka polega na tym, iż kiedy komórki czerniaka przedostaną się do organizmu, krwioobiegu, bardzo szybko zajmują kolejne organy, w tym wątrobę, płuca, czy mózg.

Czerniak

ZŁOTE ZASADY OCHRONY

Grupa ryzyka

W Polsce co roku odnotowuje się około 50 000 przypadków nowych zachorowań na nowotwory skóry. W tym około 2500-3000 stanowią zachorowania na czerniaki, ok. 1500 czerniaków jest wykrywanych w stadium zaawansowanym lub rozsianym. Liczba czerniaków podwaja się co 10 lat.

Czerniak skóry może rozwinąć się u każdego. Polacy z powodu jasnej karnacji skóry o tzw. fototypie 1 lub 2, są w dużym stopniu narażeni na czerniaka. Stały i znaczący wzrost (300% w ciągu ostatnich 20 lat) liczby zachorowań potwierdza, iż nasz naród znajduje się w grupie wysokiego ryzyka. Zagrożenie zachorowaniem na czerniakiem wzrasta u osób:

- O jasnej karnacji, rudych lub blond włosach, niebieskich oczach, licznych piegach
- Dużej liczbie znamion barwnikowych, znamion w miejscach drażnienia
- Które doznały oparzeń słonecznych, szczególnie w dzieciństwie
- Słabo tolerujących słońce, opalających się z dużym trudem lub w ogóle przebywających w pełnym słońcu powyżej godziny dziennie
- U osób których w rodzinie występowały przypadki czerniaka lub innych nowotworów skóry
- Korzystających z solarium